

ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ
ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ
«ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН
ОБЛЫСЫНЫҢ ҚАН ОРТАЛЫҒЫ»
ШАРУАШЫЛЫҚ ЖҮРГІЗУ
ҚҰҚЫҒЫНДАҒЫ КОММУНАЛДЫҚ
МЕМЛЕКЕТТІК КӘСІПОРНЫ

Көкжал Барак көшесі, 11, Өскемен қаласы,
ШҚО, Қазақстан Республикасы, 070016,
тел/факс 8 (7232) 70-44-00,
тел. 8 (7232) 70-44-33,
e-mail: centr-krovi@med.mail.kz

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ
ПРЕДПРИЯТИЕ НА ПРАВЕ
ХОЗЯЙСТВЕННОГО ВЕДЕНИЯ
«ВОСТОЧНО-КАЗАХСТАНСКИЙ
ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР КРОВИ»
УПРАВЛЕНИЯ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
ВОСТОЧНО-КАЗАХСТАНСКОЙ
ОБЛАСТИ

улица Кокжал Барака, 11, город Усть-Каменогорск,
ВКО, Республика Казахстан, 070016,
тел/факс 8 (7232) 70-44-00,
тел. 8 (7232) 70-44-33,
e-mail: centr-krovi@med.mail.kz

№ _____

**ҚР ДСМ «Салидат Қайырбекова
атындағы денсаулық сақтауды
дамытудың Ұлттық ғылыми
орталығы» ШЖҚ РМК
Шығыс Қазақстан облыстық
филиалының директоры
А. Сарсекеноваға**

**2023 жылдың 12 айының
қорытындысы бойынша ШҚО қан қызметі жөнінде
АНЫҚТАМА**

Шығыс Қазақстан облысының қан қызметі Өскемен қаласында және оған іргелес аудандарда стационарлық көмек көрсететін 20 денсаулық сақтау ұйымын (бұдан әрі-МҰ) гемоөніммен қамтамасыз ететін «Шығыс Қазақстан облыстық қан орталығы» ШЖҚ КМК (бұдан әрі – ШҚ ОҚО) атынан ұсынылған.

I. ШҚ ОҚО-ның өндірістік қызметі

2023 жылдың 12 айындағы донациялар санының (7625) 2022 жылдың ұқсас кезеңімен (8817) салыстырғанда 13,5% – ға және тиісінше дайындалған қан көлемінің (5987,9 л) 11%-ға (2022ж-6737,4л) төмендеуі Абай облысының бөлімшесіне байланысты қызмет көрсетілетін медициналық ұйымдар санының төмендеуіне байланысты болды.

Қан мен оның компоненттерінің өтеусіз донорлығын дамыту бойынша жұмыс жалғасуда. 2023 жылдың 12 айындағы қан мен оның компоненттерінің барлық донациялары өтеусіз негізде (100%), сондай-ақ 2022 жылдың ұқсас кезеңіндегідей жүзеге асырылды. Тиісінше, талданатын кезеңдер үшін ақылы донациялардың үлесі 0% -ды құрады.

Өтеусіз донациялар құрылымында өтеусіз ерікті донациялардың үлесі 4,7% -ға азайды және 2023 жылдың 12 айында 87,8% -ды, 2022 жылғы ұқсас кезеңде-92,5% -ды құрады. Өтеусіз туыстық донациялардың үлесі 4,7% -ға ұлғайды және 2023 жылдың 12 айында 12,2% -ды, 2022 жылдың ұқсас кезеңінде-7,5% -ды құрады. 2023 жылдың 12 айында көшпелі жағдайларда қан мен оның компоненттерін донациялаудың үлесі 16,5% -ды құрады, бұл 2022 жылғы ұқсас кезеңге (21,9%)

қарағанда 5,4% - ға аз. Бұл денсаулық сақтау ұйымдарының гемоөнімге өтінімдерін қамтамасыз ету үшін жеткілікті стационарлық жағдайларда дайындалған қан компоненттерінің қорларының болуына байланысты.

Бүкіл қанның барлық дозалары негізгі компоненттерге бөлінеді-эритроциттік жүзінді және жаңа мұздатылған плазма. Денсаулық сақтау ұйымдарының өтінімдері бойынша тромбоциттер, криопреципитат, жуылған эритроциттер қосымша бөлінеді.

2023 жылдың 12 айында донациялардың барлық санынан дайындалған қан мен оның компоненттері препараттарға құюға және қайта өңдеуге жарамсыз деп танылған донациялардың үлесі 4,7% -ды құрады, бұл 2022 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда 1,6% - ға артық (3,1%). Қабылданбаған донациялар үлесінің ұлғаюы 2022 жылғы қарашадан бастап Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 2 қазандағы № ҚР ДСМ-113/2020 «Донорларды медициналық куәландыруға, медициналық қолдануға арналған қан өнімдерін өндіру кезіндегі қауіпсіздік пен сапаға қойылатын талаптарды бекіту туралы» бұйрығына 2022 жылғы 02 тамызда енгізілген өзгерістермен регламенттелген В вирустық гепатитінің (A-HVсog) маркерлеріне донорлық қан үлгілерін қосымша тереңдетіп зерттеуді енгізумен байланысты. Осыған сәйкес 2023 жылдың 12 айында абсолютті ақау құрылымындағы инфекциялардың үлесі 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда (56,4%) 63,4% - ға өсті.

Иммунологиялық және инфекциялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында қан компоненттерін лейкофилтрлеу технологиясы жүргізіледі. Облыс бойынша 2023 жылдың 12 айының қорытындысы бойынша денсаулық сақтау ұйымына берілген эритроциттердің барлық санынан лейкофилтрленген эритроциттердің үлесі 100% -ды құрады, бұл 2022 жылғы ұқсас кезең деңгейінде – 100% -ды құрады.

Инфекциялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында тромбоциттерді вирусинактивтеу және лейкофилтрлеу жүргізіледі.

2023 жылдың 12 айында денсаулық сақтау ұйымына берілген тромбоциттердің барлық санынан вируспен белсендірілген тромбоциттердің үлесі 54,6% -ға артық, бұл 2022 жылғы ұқсас кезеңмен салыстырғанда (43%). Керісінше, Денсаулық сақтау ұйымына берілген барлық саннан лейкофилтрленген, вируспен белсендірілген тромбоциттердің үлесі 2023 жылдың 12 айында 2022 жылдың ұқсас кезеңімен (57%) салыстырғанда 45,4% - ға дейін төмендеді. Жалпы, 100% жағдайда денсаулық сақтау ұйымында тромбоциттер берілді, олар әдістердің бірінен немесе толық емдеуге дейінгі әдістердің жиынтығынан (лейкофилтрлеу, вирусинактивтеу) өтті.

Инфекциялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында жаңа мұздатылған плазманы (ЖМП) карантиндеу, вирусинактивтеу және лейкофилтрлеу жүргізіледі. 2023 жылдың 12 айында карантинделген лейкофилтрленген ЖМП үлесі, 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда (71,5%) денсаулық сақтау ұйымына берілетін барлық плазма 89,5% - ға дейін ұлғайды. 2023 жылғы есепті кезеңде берілген плазманың барлық санынан вируспен белсендірілген ЖМП үлесі 2,7%–ды құрады (2022ж-18,9%). 2023 жылғы 12 айда берілген плазманың барлық мөлшерінен лейкофилтрленген вируспен белсендірілген ЖМП үлесі 7,9% - ды құрады (2022 жылы -9,6%). Жалпы, 100% жағдайда денсаулық сақтау ұйымына тромбоциттер берілді, олар әдістердің бірінен немесе қосымша өңдеу әдістерінің жиынтығынан (лейкофилтрлеу, вирусинактивтеу, карантиндеу) өтті.

2022 жылғы мамырдан бастап ШҚ ОҚО – да жаңа зертхана-тіндерді иммунологиялық типтеу зертханасы (HLA) жұмыс істейді. Бұл зертхана донорлар

мен реципиенттерді типтеуді, трансплантацияланатын органдар мен тіндердің үйлесімділігін анықтауды, трансплантацияланған органдар мен тіндердің тамыр жайуына иммунологиялық бақылау жүргізуді, сондай-ақ өңірде және тұтастай алғанда елде трансплантологияны дамыту бойынша бірқатар басқа да маңызды функцияларды жүзеге асырады: трансплантациялауды қажет ететін Шығыс өңірінің пациенттерін Күту парағын өзекті күйде ұстау, донорларды дамыту және толықтыру гемопозтикалық бағаналы жасуша донорларының ұлттық тізілімі. 2023 жылдың 12 айында барлығы 1716 зерттеу жүргізілді: ИФТ – 1453 әдісімен сарысу үлгісіндегі антиденелер пайызының сенсбилизация деңгейін анықтау, HLA жүйесі бойынша қанды фенотиптеу (I класты антигендер-А, В, С локустары) төмен ажыратымдылық -51, HLA жүйесі бойынша қанды генотиптеу (I және II класты антигендер, А, В, С, DRB1, DQB1 локустары) молекулалық-генетикалық әдіспен орташа ажыратымдылық-133, "Кросс-матч" лимфоцитотоксикалық сынағы негізінде қан компоненттерін жеке таңдау (сынама алынды)-79.

II. ШҚО-да стационарлық көмек көрсететін денсаулық сақтау ұйымдарында трансфузиялық көмек көрсету.

2 кесте. Трансфузиология кабинеттерінің штаттары (дәрігерлері) бойынша мәліметтер

Көрсеткіштің атауы	2022 жыл		2023 жыл	
	Саны	Үлес салмағы	саны	Үлес салмағы
Трансфузиялық көмек көрсететін өңірдегі медициналық ұйымдардың саны	24		20	
Олардың ішінде трансфузиология бөлімшелері (кабинеттері) бар	24	100%	19	95%
Олардың 1,0 және одан да көп трансфузиолог мөлшерлемесі бар	9	37,5%	6	30%
Оның ішінде 0,25 - 0,5 трансфузиолог мөлшерлемесі бар	15	62,5%	14	73,7%
Олардың ішінде трансфузиологтың бөлінген мөлшерлемесі жоқ	0		0	
Трансфузиолог мөлшерлемесін алатын дәрігерлердің ішінде трансфузиология бойынша сертификаты бар	22	95,7%	20	100%

2023 жылғы 12 айдағы жағдай бойынша денсаулық сақтау ұйымдарындағы Трансфузиология кабинеттерінің мамандандырылған медициналық жабдықтармен жарақтандырылуы 3-кестеде келтірілген:

1) ЖМП сақтауға арналған мамандандырылған мұздатқыштар (25-30 °С), сынақтардың бағандық агглютинация жүйесі 20 кабинеттің 19-да орнатылған, бұл 95% - ды құрайды ("Евромед" ЖШС- де жоқ).

2) эритроциттерді сақтауға арналған мамандандырылған тоңазытқыштар (+2+10 °С) 20-дан 18 трансфузиология кабинетінде орнатылған, бұл 90%-ды құрайды («Евромед» ЖШС, «Катонқарағай ауданының №2 АА» ШЖҚ КМК жоқ).

3) эритроциттерді жылытуға арналған аппарат 20 кабинеттің 9-да орнатылған, бұл 45% - ды құрайды.

4) қан компоненттерінің қорларын және оларды пайдалану тиімділігін басқару мақсатында 20 кабинеттің 9 трансфузиология кабинетінде «Info Blood» ақпараттық жүйесі енгізілді, бұл 47%- ды құрайды.

3 кесте. Мамандандырылған медициналық жабдықтармен жарақтандыру

№	Денсаулық сақтау ұйымдары	Мамандандырылған сақтау мұздатқышы ЖМП -25÷-30°C	Бағаналы агглютинация жүйесі	Эритроциттерді сақтауға арналған мамандандырылған тоназытқыш +2÷+10 °C	Эритроциттерді жылытуға арналған аппарат	Қан компоненттерінің қорларын басқаруға арналған ақпараттық жүйе
<i>Өскемен қаласында орналасқан денсаулық сақтау ұйымдары</i>						
1	"Шығыс Қазақстан Облыстық мамандандырылған медициналық орталығы" ШЖҚ КМК	1	1	1	1	1
2	"ШҚО көп бейінді онкология және хирургия орталығы" ШЖҚ КМК	1	1	1	1	1
3	"Ана мен бала орталығы" ШЖҚ КМК	1	1	1	1	1
4	"Шығыс Қазақстан облыстық ауруханасы" ШЖҚ КМК	1	1	1	0	1
5	«Өскемен қаласының №4 қалалық ауруханасы» ШЖҚ КМК	1	1	1	0	1
6	"Шығыс Қазақстан облыстық фтизиопульмонологиялық орталығы" ШЖҚ КМК	1	1	1	1	1
7	"Гематология орталығы" ЖШС	1	1	1	0	0
<i>ШҚО аудандарында орналасқан денсаулық сақтау ұйымдары</i>						
8	"Тарбағатай ауданының АА" ШЖҚ КМК Ақжар ауылы	1	1	1	1	1
9	"Риддер қалалық ауруханасы" ШЖҚ КМК	1	1	1	0	1
10	«Күршім ауданының АА» ШЖҚ КМК	1	1	1	1	1
11	"Серебрянск қаласының қалалық ауруханасы" ШЖҚ КМК	1	1	1	0	0
12	«Катонқарағай ауданының №2 АА" ШЖҚ КМК	1	1	0	1	0
13	"Зайсан ауданының ОАА" ШЖҚ КМК	1	1	1	1	0
14	"Ұлан ауданының ОАА" ШЖҚ КМК	1	1	1	0	0
15	«Самар ауданының АА» ШЖҚ КМК	1	1	1	0	0
16	"Катонқарағай ауданының ОАА" ШЖҚ КМК	1	1	1	0	0
17	"Алтай ауданының ОАА" ШЖҚ КМК	1	1	1	1	0
18	"Шемонаиха ауданының ОАА" ШЖҚ КМК	1	1	1	0	0
19	«Глубокое ауданының ОАА» ШЖҚ КМК	1	1	1	0	0
20	«Евромед» ЖШС	0	0	0	0	0
	Барлық жабдықталуы	19	19	18	9	9
		95%	95%	90%	45%	45%

Жаңа мұздатылған плазманы ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету үшін жаңа технологиялар енгізілуде, ШҚО 5 денсаулық сақтау ұйымында (25%) тромбоэластографтар орнатылды: «Шығыс Қазақстан облыстық ауруханасы» ШЖҚ КМК, «Ана мен бала орталығы» ШЖҚ КМК, «Катонқарағай ауданының АА» ШЖҚ КМК, «Күршім ауданының АА» ШЖҚ КМК, «Тарбағатай ауданының АА» ШЖҚ КМК.

2023 жылдың 12 айында облыстың МҰ – на қан компоненттерін беру көлемі 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда төмендеуіне қарамастан (4-кестеде көрсетілген) ТМККК шеңберінде стационарлық көмек көрсететін денсаулық сақтау ұйымдарын қан өнімдерімен қамтамасыз ету, келіп түскен өтінімдерге сәйкес толық көлемде орындалды.

4 кесте. МҰ – ға қан компоненттерін беру

Қан компонентінің түрі	2022ж	2023ж	Динамика
Эритроциттер	7996	6693	16% - ға төмендеу
Плазма	6908	5982	13% - ға төмендеу ↓
Криопреципитат	1464	1422	3% - ға төмендеу ↓
Тромбоциттер	990	989	Бір деңгейде

5 кесте. ШҚО бойынша қан компоненттерін құю

Қан компонентінің түрі	12 ай	Көрсеткіштің атауы	Өскемен қаласында орналасқан МҰ бойынша барлығы	Аудандық МҰ бойынша барлығы	ШҚО бойынша барлығы
Эритроциттер	2022ж.	Құйылды (доза)	4435	1678	6113
	2023ж.	Құйылды (доза)	4792 -7,5 % ↑	1161- 31% ↓	5953–2,6% ↓
		динамика	өсу	төмендеу	төмендеу
Плазма	2022ж.	Құйылды (доза)	3971	1746	5717
	2023ж.	Құйылды (доза)	3482 - 12% ↓	1255-28%	4737 – 17% ↓
		динамика	төмендеу	төмендеу	төмендеу
Криопреципитат	2022ж.	Құйылды (доза)	932	116	1048
	2023ж.	Құйылды (доз)	784 –16% ↓	160- 38% ↑	944 –10 % ↓
		динамика	төмендеу	рост	төмендеу
Тромбоциттер	2022ж.	Құйылды (доз)	886	53	939
	2023ж.	Құйылды (доз)	941- 6% ↑	35 - 34% ↓	976–4% ↑
		динамика	өсу	төмендеу	өсу

Гемоөнімді ұтымды пайдалану, оны есептен шығаруға да, артық өндіруге де жол бермеу мақсатында 2022 жылдың IV тоқсанында стационарлық көмек көрсететін денсаулық сақтау ұйымдары арасында қан компоненттерін қайта бөлу алгоритмі енгізілді. 2023 жылдың 12 айында эритроциттердің 249 дозасы, ЖМП-ның 12 дозасы, тромбоциттердің 1 дозасы қайта бөлінді.

ШҚ ОҚО мамандары трансфузиялық терапия үдерісінің сапасын қамтамасыз ету мәселелері бойынша денсаулық сақтау ұйымдарымен ұйымдастыру-әдістемелік жұмыс жүргізеді.

ҚР ДСМ 2022 жылғы 2 тамыздағы № ҚР ДСМ-72 «Қан қызметі саласындағы қызметті жүзеге асыратын денсаулық сақтау ұйымдары туралы ережені бекіту туралы» бұйрығының негізінде Шығыс Қазақстан облысының Денсаулық сақтау ұйымдарында қанды және оның компоненттерін клиникалық пайдаланудың сыртқы мониторингі (бұдан әрі-мониторинг) жүргізілді. 2023 жылғы 12 қаңтардағы ШҚО

ДСБ бекіткен кестеге сәйкес мониторингтік топ (ШҚО ДСБ бас штаттан тыс дәрігер-трансфузиологының басшылығымен иммуногематология маманы, МҰ куратор-дәрігерлері) ШҚО трансфузиологияның 20 кабинетіне жоспарлы мониторинг жүргізді бұл 100% -. құрайды. 2023 жылдың 12 айында трансфузиялық терапия жүргізу кезінде қолайсыз салдарлар тіркелген жоқ.

Қорытынды. Қан орталығының өндірістік қызметі тұтастай алғанда қан қызметінің негізгі міндетін – ШҚО денсаулық сақтау ұйымдарының донорлық қанға және оның компоненттеріне қажеттіліктерін қанағаттандыруды қамтамасыз етеді.

Иммунологиялық және инфекциялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында лейкофилтрлеу, вирусинактивтеу және қан компоненттерін карантиндеу технологиялары жүргізіледі. Жалпы алғанда, 2023 жылдың 12 айында және 2022 жылдың ұқсас кезеңінде 100% жағдайда денсаулық сақтау ұйымында қосымша өңдеу әдістерінің бірінен немесе әдістерінің (қолданылатын жерде) үйлесімінен өткен қан компоненттері берілді.

Трансфузиялық терапияның қауіпсіздігі мен сапасын қамтамасыз ету үшін қан қызметінде күрделі мәселелер орын алады:

1) «Евромед» ЖШС – не мамандандырылған мұздатқышты, бағаналы агглютинация жүйесін, 2 медициналық ұйымға ("Евромед" ЖШС, "Катонқарағай ауданының №2 АА" ШЖҚ КМК) қан компоненттерін сақтауға арналған мамандандырылған тоңазытқыш жабдығын, бейімделген су моншаларын пайдаланатын 11 медициналық ұйымға заманауи жылытқыштарды сатып алу қажет. Бұл шарттар ҚР ДСМ 2020 жылғы 10 қазандағы №ҚР ДСМ-140/2020 «Қанды, оның компоненттерін дайындау, өңдеу, сапасын бақылау, сақтау, өткізу номенклатурасын, қағидаларын, сондай-ақ қанды, оның компоненттерін құю қағидаларын бекіту туралы» бұйрығына (17.09.2022 ж. өзгерістер мен толықтырулармен) сәйкес жол берілмейді.

2) «Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м. а. 2020 жылғы 30 қазандағы №ҚР ДСМ-175/2020 бұйрығының талаптарына сәйкес қан компоненттерінің қорларын басқаруға, оларды медициналық ұйымдарда ұтымды пайдалануға мүмкіндік беретін стационарлық көмек көрсететін ШҚО мемлекеттік денсаулық сақтау ұйымдарының 11 трансфузиология кабинеті үшін ақпараттық жүйені енгізу.

**Директор, ШҚО ДСБ
бас трансфузиологы**

С. Шмурыгина

Орын. Самархан Г.Қ
тел. 87751862766